

erfenis en het
ordt genoemd.
den HEERE
de belofte des
lenis werd be-
oden door hun
versmiden en
in het geheel
er onderscheid
vervulling

stengrond
rschil vraagt,
verkiezing wij-
zekert Paulus,
grepen! Zeker,
ele volk Israël
waardigt God
l-des-levens op
en schitterend
id. Maar daar
verkiezing ver-
een deel van

nd heeft over-
ven dit stukje
moelijkheden

als het zaad
Israël. Na-
duidt zoo zijn
den man, die
dood met God
lofte! „Ik laat
t” heeft Jacob
en. En daár en
an, die vleesch
orst Gods, tot
fte, naar Gods
den strijd des

ar Paulus zoo
sa van de af-
maal niet „Is-
veer het tegen-
ars om de ver-
gen schuld, de
van verachten

gansch Israël
te dat óók tot
rnst was ge-
loof gemengd-
in de rust niet
werden ze als
volk afgehou-

God gaf allen,
Hij verzegelde
et de beënjde-
loften veracht,
treden.
we niet vragen
ord. We moeten
niet aan alle
senige wat we
lat ontzettende
en schuld.
v a n w e g e

den, waren in-
C. V.

ur haereditas et
se a Domino,
is symbolo con-
titudine adoptio-
nis fruentur,
la, dum promi-
a mesericordiae
tus vitae pacis
recondita gratia
em restringitur.

ELIJK LEVEN

amerika")

Verklaring, die
ter vaststelling
de omschrijving

f t e - d e s -
anbod is aan
orische lijn des
opt zijn". Daar-
will dus zeggen:
les, een eed
verkooren wil
kheid door het

Om deze uitspraken, de negatieve en de positieve, goed te waardeeren, d.w.z. op rechte wijze in ontstaan en inhoud te beoordeelen, zouden wij op dit oogenblik moeten opslaan de Acta van de synode der toenmalige Chr. Ref. Church, die in 1924 zoo dwaas geweest is, een paar punten vast te leggen, ondoordacht en onbeholpen, waaraan men Rev. Hoeksema door onder-teekening wilde verplichten. Hij welgerde dit, zeer terecht, en is toen om dezen goeden dienst tot be-scherming van de schapen tegen verkeerde herders-stokken afgezet. Een les, ter behartiging voor ons allen, ook voor de huidige Prot. Ref. Church, om niet in hetzelfde euvel te vallen van het opleggen van nieuwe leerpunten die niet scherp gesteld, niet con-sequent en onmiskenbaar logisch opgebouwd zijn, en niet bovenal op allereenvoudigste en duidelijke ma-nier weergeven of verhelderen wat al stond in de Be-lijdenis.

Nu begon ik dit artikel in de meening, dat ik maar even in de kast behoefde te grijpen, om die Acta van die misleide Amerikaansche synode uit 1924 voor den dag te halen (Kalamazoo). Maar ik kon ze niet vin-den; misschien ergens anders? misschien uitgeleend? Hoe het zij, ik kan vandaag niet die Acta naast deze nieuwe uitspraken leggen; en het schrijven van dit ar-tikel ook niet meer uitstellen, vanwege de post. Ik volsta daarom met de opmerking, dat ik niet over-tuigd ben, dat de weergave van wat die synode van Kalamazoo in haar „Drie Punten” vastleide, letterlijk is. Is ze dat niet, en ik vrees, dat ik me niet heelemaal vergis, dan zou dat reeds een bezwaar zijn tegen de aanvaarding van de Korte Verklaring. Als ik mijn tegenstanders aanhaal, in de officiële punten, moet ik het letterlijk doen. Als ze mij vragen, welke rechts-normen iedere synodocraat gehouden is, bij dag en nacht te bezworen als om Gods wil de zijne, dan leg ik hem letterlijk de vragen voor, die in 1944 mij gesteld zijn, en zeg dan: asjeblijft. Die vragen zijn letterlijk te citeren.

Ik schakel dus de vraag uit, of inderdaad de Korte Verklaring, positief, en negatief, aangaande karakter en betekenis van de belofte-des-evangelies, wel punt-tig klopt op de Drie Punten van Kalamazoo. Of Kala-mazoo en de Korte Verklaring elkaar wel wezenlijk raken naar de letter. Zoo niet, dan geloof ik, dat ook ter afteekening van de positie tegenover de Chr. Ref. menschen, en ter historische belichting van den moe-digen strijd, dien coll. Hoeksema werkelijk heeft ge-voerd, en gedwongen werd te voeren, het beter is die Korte Verklaring terzijde te leggen als geen zuivere afteekening gevende van de positie, antithetisch, en thetisch.

Maar nu verder?

Het gaat hier over de belofte-des-Evangelies. DES EVANGELIES.

Als ik van „evangelie” nog één syllabe begrijp, dan heeft het met boodschappen te maken. Niet met Gods verborgen gedachten dus, maar met wat Hij aan ons laat ZEGGEN. En dan niet zeggen door een „objectieven” verslaggever, die „reportage” kan bezorgen omtrent feiten en gebeurtenissen, maar door een van Hem op ons af-gezonden ambassadeur. Zoo'n ambassadeur vertegen-woordigt zijn eigen koning bij anderen met gezag. Hij komt niet maar iets van Zijne Majesteit vertellen: hij is geboren daar en daar, stamboom ziet er uit zoo en zoo, aantal kinderen dit, woonplaats die, gewoon-ten zoo en zoo, liefhebberijen deze en gene, stok-paardjes hier en ginds, kortom: krantennieuws, re-portage, nieuwtjes, cijfers en feiten. Doch hij, de am-bassadeur, komt met ambtelijk gezag, als met gezag bekleed, geaccrediteerd vertegenwoordiger, om zaken te doen. Niet om een waarheid te refereeren. Maar om te zeggen: dat en dat is de wil van mijn Koning. En ik ben aangewezen om hier uit zijn naam dat be-kend te maken. Ik breng geen nieuwtje, en ik doe geen mededeeling omtrent een feit, doch breng een gezagwoord over omtrent een wilsbeschikking. Zoo staan de zaken als wij spreken van evangeliedienaars als Gods ambassadeurs.

Kortom, als ik nu lees van de belofte-des-evangelies, dan houd ik me aan deze grondge-dachten (vgl. Heidelb. Catechismus, van mijn hand, Deel II, waarin voor een en ander fundeering gegeven wordt). Ik wil dat woord belofte-des-evangelies lezen, zoals het in de Dordtsche Leerregels gebruikt wordt. Met name in II, 5, waar gezegd wordt, dat de belofte-des-evangelies moet worden geannuntieerd (dat is wat anders dan dat de rubriek Stadsnieuws wordt voorgelezen uit de krant) en geproponceerd (dat is wat anders, dan dat je er een „objectieve” parafrase van geeft) MET een MANDAAT van bekeering en geloof.

Ik wou toch wel grang, dat men de Dordtsche Leer-regels handhaafde. Ze zeggen ronduit:

a) de belofte komt MET BEVEL. Dat is dus geen bloote reportage, bloot objectief, hm, hm, maar een zetten-onder-Gods-klemmen. Geen nieuwsbericht, zoo als: het is mooi weer; of: appels vallen niet ver van den boom; of: de aarde heeft twee polen; of: God is een eenvoudige wezen; of: Drie Per-sonen zijn tezamen één Wezen; of: er komt een hemel, en er komt een hel. Geen dogma, geen uitspraak, maar een officiële AAN-spraak, een AANsprak. Annuntieeren! Proponceeren! Geen proponentje wezen van jezelf, of van je preekvoorstelletje, want dát woord proponceeren heeft met het proponceeren uit de Dordtsche Leerregels II, 5, geen zier te maken. Neen:

TACTIEK

Slager Hartman had een nieuwe zaak geopend. En een van de eerste klanten was de juffrouw van links-over, die met haar hondje den winkel binnenstapte. De winkelbaas wist, hoe je zulke juffrouwen hebben moet. Heb je het hondje, dan heb je de juffrouw, dacht hij. En nadat hij de juffrouw geholpen en onder-de-hand haar hondje geprezen had, zocht hij voor het hondje een lekker kluijfe uit. Met zorg. Want het was maar niet een gewoon hondje, maar een hondje van ras, een pekingeesje, waarvan de juf-frouw den heelen stamboom in huis had. Op papier dan. Het geslachtsregister zoogezegd. En daarom be-greep de slager, dat hij met het oog op de juffrouw maar niet het eerste het beste beentje grijpen kon, maar iets onder uit de mand halen moest. Voor buiten-gewone hondjes buitengewone kluijfs en voor iedere heilige zijn waskaars. En dat was goed bekeken van den slager. Niet zoozeer met het oog op het hondje als wel met het oog op de juffrouw. Want hondjes hebben geen zelfkennis, maar juffrouwen wel kennis van haar hondjes. Dat is een stuk van de zelfkennis van juffrouwen met hondjes. Juffrouw, zeg me wat u hondje is en ik zal u zeggen wie gij zijt. Juffrouwen hebben haar eergevoel. En daarom weten ze wat haar hondjes toekomt. Vooral als het een hondje van stan-ding is, een hondje van adel, om zoo te zeggen. Een beestje van stam. En slager Hartman kon daar in-komen. Hij had hart voor het hondje, omdat hij hart had voor de juffrouw en hij had hart voor de juf-frouw omdat hij hart had voor de zaak en hij had hart voor de zaak omdat hij hart had voor Hartman. Toch was de slager geen egoïst. Want hij gaf het hondje een kluijfe. Een kluijfe van ras.

De juffrouw wist dat gebaar te waardeeren, omdat ze hart voor haar hondje had. En ze had hart voor haar hondje, omdat ze hart voor de juffrouw had. Ze kende het leven van haar beest, niet omdat de juf-frouw rechtvaardig was, maar omdat ze het leven van de juffrouw niet kende. En de juffrouw betoonde haar dankbaarheid. Met woord en daad. Met de daad. Want de juffrouw kwam weer. En met het woord. Want ze prees den slager, die het hondje geprezen had. En de slager die het hondje prees, prees ook zichzelf en zei tot zichzelf: dát is klantenbinding. En het prijzen van de juffrouw met het hondje deed an-dere juffrouwen met hondjes tot den slager komen. Die frequenteerden, om zoo te zeggen, zijn verkoop-lokaal.

De hondjes deden het ook. Honden zijn dankbaar. Als ze eerst met hun juffrouwen den weg naar den slagerswinkel hebben gevonden, weten ze den weg later ook zonder hun juffrouw te vinden. Zoo kwam al spoedig het pekingeesje alleen. En een chow-chow. En andere hondjes van de kynologencub. Alameda ordinale schipperskeesjes en andere keesjes, dood-gewone straathonden. Want als de juffrouwen er niet bij zijn en als het om de kluijfs gaat vallen onder de hondjes alle standsverschillen weg. Dan zijn ze één van zin. Net als de menschen. Dat is trouwens

God als BELOVER-EN-BEVELER-IN-EENEN-IN-DE-EENE-GEZAGSBOODSCHAP „ambtelijk voor-stellen”. Als in oude dagen de heraut van het Kam-per Stadhuis annuntieerde en proponeerde van het bordes van het Stadhuis ZIJNE Majesteit Karel V, dan was dat heel wat anders, dan dat het plaatselijke blaadje over hem een reportage gaf, of de burgemees-ter 's avonds aan zijn vrouw vertelde, hoeveel moppen Zijne Majesteit verteld had (als 't waar was.....).

Ik kies expres van die „rare” beelden voor de ver-gelijking. Ik wou de menschen laten zien het verschil tusschen een dogmatische UITSpraak OVER God, en een ambtelijke AAN-spraak NAMENS God.

b) Ze zeggen ook dat die belofte-annex-bevel aan alle volken en menschen, waarheen God (naar vasten raad) het evangelie „zendt”, moet worden geannun-tieerd en geproponceerd zonder onderscheid (II, 5). Er staat bij: promiscue, gemeenschappelijk. Collectief. Zonder onderscheid. Geen verbondscollectivisme of iets van die narigheid. Wel homiletische annuntiatieve collectiviteit.

c) Ze zeggen ook, dat dit annuntieeren-en-proponee-ren serieus gebeuren moet. Ik lees dat woord „serieus” los van de ongelukkige parafrase van Kalamazoo, en heb daar uitvoerig over geschreven. Men moet mij nu niet bij de gemeene-gratie-zondaars plakken, want op dat zondaarsbankje ga ik niet zit-ten. Men moet ook niet in het wilde weg gaan roepen: heynsiaansch; Heyns moet je nooit bestrijden, of je moet zeggen: DAT puntje is het, en DAT. Anders wordt de man 'n mythe, en daar gaat de kerk dood aan.

Ik lees dat woord evenwel in de Leerregels, en ik laat het er staan. Ik belijd dat ook. Serieus „toont” God in zijn woord (ostendere) wat Hem an-genaam is (dat is dus een BERICHT), en SERIEUS belooft Hij aan allen DIE tot Hem komen en Hem ge-looven zielsrust en eeuwig leven (dat is dus een BE-LOFTE). Een serieuze UITSpraak, en conform daar-aan een serieuze AANsprak.

Welnu, op dat puntje zit de zaak, als er wat vast zit, metterdaad vast.

Het woord „welmeenend” kan men voor mijn part

OP EN OM 'T KERKPLEIN

zoo in heel de occumene, de heele bewoonde wereld. En honden hebben met de meeste menschen dit ge-meen, dat ze een hondengeloof hebben, waarvan de inhoud is, dat vleesch nóg beter is dan beenen. En zoo groeide bij den slager, den tacticus Hartman, met het getal der juffrouwen-met-hondjes ook het getal der hondjes-zonder-juffrouw. Het eerste bekwam den slager wel, het laatste begon hem te verdrieten. Hij begon er van te droomen. En schopte — in den droom wel te verstaan — soms naar de heele meut. Maar in den winkel wist hij zich te beheerschen. Niet omdat hij hart had voor hondjes-zonder-juffrouwen, maar omdat hij hart voor Hartman had, had hij het hart niet, dat hij de hondjes hard viel. Maar het was wel eens moeilijk als een heele koppel van die aristocraten en democraten, van ras- en statenloozen voor den winkelingang samendromde. Maar hij bleef bedaard, doodbedaard. Een slager moet zichzelf niet slachten. Zoo wijs was de slager ook wel. Maar er zijn dingen, die te langen leste den meest wijzen slager dol maken. Op een keer had de bediende het mandje met de be-stellingen naast den toonbank gezet. Een oogenblik van onbedachtzaamheid. Dat echter werd waargeno-men door een waaksch hondje, dat óók vond, dat vleesch beter dan beenen is. En het had bijna een malschen biefstuk uit het mandje en in de wacht ge-sleept, wanneer niet op het laatste moment de nog waakschere slager het had gemerkt. Hij vloog achter den toonbank vandaan. En zei een leelijk woord. Schoon zijn vader 't hem verbood. Hij vloog op de honden aan. Plaatste een hoekschop. Hetgeen lukte. Niet voor niets had hij jaren lang linksbuiten gespeeld. Jankend vloog er een hondje weg. Door al zijn na-tuur- en tijdgenooten gevolgd. Het was..... het pekdin-geesje! En of het zoo wezen moest: net kwam zijn juffrouw voorbij. En nam het voor haar hondje op. Het was het begin van een ruzie. En het eind van de klandisie. Ze kwam niet meer bij slager Hartman, omdat ze hem een hard man vond. En ze ging, door vele van haar natuur- en tijdgenooten gevolgd, weer naar den slager van links om den hoek.

Die had weliswaar nooit kluijfs aan hondjes ca-deau gedaan, maar ook nooit hondjes geschopt.

Dit is een versierd verhaal.

Het is géén gelijkenis.

Nog minder een allegorie.

Toch zou het kunnen zijn, dat er iets uit te leeren viel. Voor slagers en voor dominees.

Tact is een schoone gave.

Maar wie meent, dat het leven bestaat uit het in toepassing brengen van een aantal tactische regels, uit beoefening van tactiek, die komt bedrogen uit.

Die begint met juffrouwen-met-hondjes.

En eindigt met hondjes-zonder-juffrouw.

En daarom zij elken broeder tacticus het boven-staand verhaal ter overweging tactisch aanbevolen.

D. E. C.

cadeau krijgen; het ruikt mij te veel naar den salon-met-theevisite. Maar het woord „serio” geef ik aan geen mensch cadeau, en ik geloof, dat coll. Hoeksema er precies zoo over denkt, want ook hij wil de be-lijdenis handhaven. Hij beroept er zich op, en dat is het juist, wat ons zoo in hem aantrekt. In het woord „serio” hoor ik meer, dan die Kalamazoo-vriendelij-heid, meer dan de uitvinding van twee Nederlanders (Ridderbos, S. J., Kraan) van den „altijd royalen God”. Ik hoor in het woord „serio ostendere” (ernstig aan-toonen uit het Woord) en „serio promittere” (ernstig beloven in de belofte-des-evangelies) ook den vlammen den toorn van God. De „ernst” van Keizer Karel V is wat anders dan de gezapigheid van den Kamper burgemeester uit de dagen van het keizerlijk bezoek, toen hij 's avonds aan zijn vrouw (een tikje subjectivistisch) vertelde, wat voor een mannetje die keizer was. SERIO zegt de Keizer: ik beschik. SERIO verleent de keizer aan de stad Kampen die en die privileges. Pas op, zegt hij, dat jullie nou niet doen alsof er vandaag niets gebeurd is. Ze passen ook wel op, die sche-penen.

Welnu, evenmin als Keizer Karel V aan de stad Kampen een nieuwsbericht gaf, „dát” in zijn rijk die en die gewoonten bestonden, en „dát” in zijn keizerlijken kop die en die gedachten woelden, maar een BELOFTE-MET-EISCH serio stelde, zoo is het in veel verhevener zin met God, der koningen Koning. Hij vertelt mij geen brokje dogmatiek, als Hij mij serieus laat aanspreken door ambassadeurs. Hij DOET wat aan mij. Ik kom er nooit meer onder vandaan.

En nu kom ik tot die Korte Verklaring terug. Ik vraag: Wat wilt u hier met dat woord EED? Ik lees: de belofte-des-evangelies is een EED Gods.

Is dat, om een onderscheiding van de vaderen te gebruiken, een assertorische, of een promissoire eed? Een eed, die iets zegt, dat een „feit” is bij Hem, of een eed, die iets „belooft” en „toe-zegt” aan mij?

Ik beweer: het laatste. Ik sluit daarbij het asser-torische niet uit, want God heeft inderdaad ook ge-zegd, hoe het met HEM staat. Het staat bij Hem zoo: